

CHYSTÁŠ SA DO AUTO ŠKOLY?

...alebo si už doma, po skúškach a (hoci môžeš a máš na čom) nevieš ako ďalej? Dokonca máš aj úprimnú snahu stať sa dôveryhodným vodičom? Prečítaj si ma...

Ivan Čerešňák
Nitra 2024

CHYSTÁŠ SA DO AUTOŠKOLY?

...alebo si už doma, po skúškach a (hoci môžeš a máš na čom) nevieš ako ďalej? Dokonca máš aj úprinkú snahu stať sa dôveryhodným vodičom? Prečítaj si ma...

Nitra 2024

Napísal © Ivan Čerešňák - 2024
Tretie aktualizované vydanie.
ISBN 978-80-972664-9-3

Predpokladám, že patríte medzi tých, ktorí vodičské oprávnenie vnímajú ako súčasť svojho osobného všeobecného vzdelania - a vzaté v súvislostiach i snahu o určitú nadstavbu vo svojich vedomostiach a spôsobilostiach, minimalizujúcu konfliktnosť vo vzťahoch medzi ostatnými kolegami - účastníkmi cestnej premávky. Preto i očakávate kvalitný výcvik, profesionálny prístup a v takom prípade ste ochotní i „čosi“ obetovať...

Nemalú starosť v týchto súvislostiach robí nájsť si tú „správnu“ autoškolu a tam – ten praktický výcvik - veď (v určitom zmysle) predpisy sa dajú učiť i doma...

Držíte v rukách knižku, pri čítaní ktorej sa dozviete ako sa dá doma učiť i „jazdiť“ – bez toho, aby ste pritom porušili akýkoľvek predpis a podstúpili i to najmenšie riziko. Ak sa dokážete s obsahom tejto knižky stotožniť, tak nájdete v nej nielen spoľahlivého radcu pri výbere autoškoly, ale i sprievodcu výcvikom, skúškami – ba dokonca i vašimi prvými kilometrami za volantom – už bez učiteľa (asistenta).

Táto knižka je určená i už držiteľom vodičského oprávnenia, predovšetkým však tým, ktorí sa necítia byť plnohodnotnými vodičmi, ktorí majú pocit, že im tá ich autoškola zostala niečo dlžná, no a takisto tým, ktorí po dlhšie trvajúcej prestávke sa chcú opätovne vrátiť do cestnej premávky.

Ivan Čerešňák

Namiesto úvodu

„Auto je ako žena. Pokiaľ ho nemáš, tak po ňom túžiš, akonáhle ho získaš, stojí spústu peňazí a nemôžeš sa ho zbaviť“ – vyjadrovali sa majitelia automobilov rokov osemdesiatych;

V ostatnom desaťročí sa dá konštatovať: „Ten kto má veľa peňazí – kúpi si drahé auto, ten kto ich nemá – zomrie ináč.“

Majstri drezúry naučia i medveďa jazdiť na bicykli. Vodičom však sa môže stať len človek – „tvor spoločenský“, preto, lebo motorizmus no najmä automobilizmus je vo svojej zložitosti proces zásadne spoločenský. V jeho úplne počiatkovej fáze sa nachádzate vy – všetci, ktorí ste sa už viac menej neodvolateľne rozhodli vstúpiť do „spolku“ držiteľov vodičského preukazu – a po čase možno i dobrých – teda bezkonfliktných vodičov.

V tejto chvíli rozhodovania si možno ani neuvedomujete celú obsahovú významnosť toho svojho rozhodnutia.

Vy, ktorí máte v tomto úplne jasno, predpokladám, že sa chcete naučiť nielen dobre ovládať svoje motorové vozidlo, ale že sa chcete stať i dobrým vodičom (dobrou vodičkou). Dobrý vodič totiž okrem toho, že dobre ovláda technické limity svojho vozidla a zákonné mantinely svojho správania musí mať i dobré osobnostné - charakterové vlastnosti – skrátka musí byť takým človekom, pre ktorého sú charakteristickými slušnosť, tolerantnosť, čestnosť a všestranná úcta. Teda vlastnosti, ktoré už samé o sebe nedovolia ich nositeľovi napríklad vykonávať určitú rizikóvu činnosť (ktorou vedenie motorového vozidla v podmienkach súčasnej cestnej premávky bez pochyb je), bez predchádzajúcej poctivej a cieľavedomej prípravy so stopercentným výsledkom. Ak vám niečo také ako « uvedomelo disciplinovaný, pozorný a ohľaduplný postoj k ostatným účastníkom cestnej premávky, existujúcim právnym normám a slušným zvyklostiam » vyludzuje úsmev na tvári – potom to nebude-

te mať ľahké.

Tak teda – skôr ako stlačíte kľučku na dverách autoškoly – zamyslite sa, či je to skutočne tá pravá autoškola, do ktorej chcete chodiť. Už pomaly zabúdame na dobu, keď taká kľučka bola prakticky len na jediných dverách v okrese. Dnes si už môžete vybrať. Ale podľa čoho? Podľa ceny výcviku? V našich podmienkach ani v tomto odbore neplatí, že to čo je drahé – musí byť i dobré. Podozrivý je i príliš lacný výcvik...Podľa úrovne vybavenia? Hádám si nemyslíte, že čím drahší bude automobil, na ktorom sa budete učiť jazdiť – tým vyššia bude i úroveň vašich vodičských zručností a návykov? Sami sa onedlho presvedčíte, že jadro problému je niekde úplne inde. Dajte si teda poradiť!

Vyvarujte sa výcviku v autoškole, ktorá v okolí nemá dobrú povest'. Určite veľa vám napovie informácia z úradu kde presne evidujú počty vyskúšaných žiadateľov (celkovo v okrese, ako i v jednotlivých autoškolách) a ich (ne)úspešnosť pri záverečných skúškach – najmä z predmetu „Praktická jazda motorovým vozidlom“. O dôveryhodnosti a serióznosti autoškoly začnete pochybovať už pri „zaujímavej“ (nízkej) cene za výcvik, po prvom stretnutí, na ktorom vás majiteľ (alebo ním poverená osoba) neoboznámí s vašimi právami - tematický plán výcviku, učebná osnova, minimálne počty vyučovacích hodín praktického výcviku – najmä hodín jazdy motorovým vozidlom.

No a keď si ju (tú autoškolú) už vyberiete – tak pozor! Učiteľ, ktorý je pri jazde so všetkým spokojný a pozná len slová chvály, alebo naopak, ktorý len vyčíta, kritizuje a nedokáže ho primäť k jedinému slovu uznania – od takých sa pýtajte preč. Tak isto vás nič nenaučí ten, ktorý sa s vami len vozí, a ktorého „učiteľovanie“ prakticky spočíva len v tom, že dáva na vás pozor, aby ste nič zlého nevykonali. Učiteľ, ktorý vás pri jazde nenúti rozmýšľať, ktorý od vás už od začiatku nevyžaduje čo najvyšší stupeň samostatnosti v konaní, ale hlavne v rozhodovaní, ktorý sa uspokojí len s dávaním jednodu-

chých pokynov a ich poctivom plnení, vás (v tomto chápaní súvislostí) v dôsledku dovedie len ku sklamaniam.

Výborný učiteľ musí byť na náležitej morálnej, ale i pedagogickej a samozrejme odbornej úrovni. K nim patrí i jeho jasná predstava o zmysluplnosti a konkrétnom ciele každej vyučovacej hodiny praktického výcviku, profesionálnym záujmom o vás, jeho prehľadom a vedomosťou o vašom napredovaní vo výcviku, vašich kladoch i nedostatkoch o čom vás presvedčí, napríklad stručnou rekapituláciou a zhodnotením predchádzajúcej vyučovacej jednotky a v návaznosti s cieľom nasledujúcej. Dobrý učiteľ vás v žiadnom prípade nevezme s vozidlom do cestnej premávky a nebude vás „vláčiť“ po križovatkách už na prvých hodinách praktického výcviku – bez predchádzajúceho zvládnutia základných zručností v manévrovaní s vozidlom (rozjazd v stúpaní, parkovanie s cúvaním, otáčanie sa s vozidlom), priestorovej orientácie a bezpečného odbočovania. Už od prvej vyučovacej hodiny praktického výcviku vo vedení vozidla majte na mysli – opýtajte sa svojho učiteľa (ešte pred naštartovaním motora) – čo sa budete učiť, čo budete nacvičovať?! A po skončení tejto hodiny zas: „Splnil som (splnil som) to, čo sa odomňa na túto hodinu požadovalo?“

Dobrý učiteľ musí v sebe stelesňovať predovšetkým pozitívne osobnostné vlastnosti. V jeho každodennom živote by za žiadnych okolností nemal vzniknúť rozpor medzi proklamovanými zásadami a jeho konaním a reakciami.

Bráňte sa tomu, aby s vami jazdili viac ako dvaja učitelia (vôbec najlepšie je len jeden a ten istý - len mať tú správnu voľbu...)! Absolútne odmietnite situáciu, aby si vás viacerí ako dvaja učitelia odovzdávali ako petičnú listinu bez toho, aby vedeli čo sa s vami na tej predchádzajúcej vyučovacej hodine dialo a hlavne – ako to dopadlo...

V procese výcviku sa stretnete s tým, že v niektoré dni vám jazda pôjde horšie než deň predtým. Proces učenia sa zastaví. Ak vychádzame z grafického znázornenia, krivka učenia nestúpa, ba môže

aj poklesnúť. Je to psychologická zákonitosť. S takýmto stavom sa počas výcviku môžete stretnúť i viackrát za sebou. Hovorí sa tomu i „pretrénovanie“. Spravidla je to podmienené únavou, citovou nasýtenosťou jazdou, stratou motivácie. Slovom, človeku to už „lezie krkom“.

Toto pretrénovanie sa objavuje dosť často - ono však nie je charakteristickou črtou učiaceho sa, ale vyučovacieho procesu, teda vykonávanej činnosti. Samozrejme, nesprávna organizácia výcviku a neodborné postupy učiteľa provokujú tento jav častejšie. To však neznamená, že proces nadobúdania zručností a návykov bude rovnako rýchlo prebiehať u všetkých žiakov. Pri tomto procese pomerne výrazne pôsobia individuálne rozdiely v schopnostiach, vďaka ktorým jeden žiak sa pri tom istom učiteľovi získa potrebné zručnosti skôr než druhý. Je však jasné, že takéto prežívanie, takéto pocity s určitosťou bude mať žiak, ktorého „ocino ho to doma učí ináč...“!

Tak ako proces učenia (náviku) má svoje psychologické zákonitosti – to isté možno tvrdiť i o procese zabúdania. Jedno s druhým je úzko späté. To, čo sme si pamäťovo osvojili, môžeme si vybaviť len za taký čas, pokiaľ má pamäťová stopa určitú silu. Rovnako ako iné dočasné spoje, aj pamäťové stopy slabnú, vyhasínajú – človek zabúda. Zabúdanie sa prejavuje tým, že si nemôžeme niečo vybaviť, že si niečo vybavujeme nesprávne, nepresne.

Na kvalitu uchovania v pamäti má vplyv v prvom rade úroveň zapamätávania, t.z. pevnosť a presnosť osvojenia. Samotné úsilie, ktoré bolo vynaložené na osvojenie – podstatne ovplyvňuje uchovanie. Keď sme sa niečo nenaučili dokonale, alebo sme si to osvojili len povrchne, zabudneme to veľmi rýchlo. Zabúdanie tiež ovplyvňuje i úmysel človeka zapamätať si. Veci, pre nás významné, najmä také, ku ktorým máme i citový vzťah uchováme v pamäti dlho a často sa nám vybavujú aj proti našej vôli. Najviac zabúdame v prvých hodinách a dňoch zapamätania .

Namiesto úvodu

Tieto psychologické zákonitosti majú svoj typický priebeh aj v procese formovania návykov pri praktickom výcviku v jazde motorovým vozidlom. Úspešnosť vytvárania správnych návykov pri hodinách praktickej jazdy závisí najmä:

- na správnom vzťahu medzi celkovým výkonom požadovanej činnosti (samostatné vedenie motorového vozidla v cestnej premávke) a jednotlivými čiastkovými úkonmi, ktoré do tohoto celku patria (rozbíhanie, preraďovanie, odbočovanie, cúvanie, otáčanie, prejazd križovatkou, predchádzanie, atď.). Pokiaľ sa nacvičuje len celok bez dôkladného nacvičenia jeho jednotlivých prvkov, bude návyk nepresný a zachová sa napätie a nevyváženosť pri výkone jednotlivých obtiažnejších prvkov činnosti;
- na vhodnom časovom rozvrhnutí jednotlivých hodín praktického výcviku. Príliš častý nácvik vedie už k spomínanému „pretrénovaniu“, presýteniu a brzdí vypracovávanie návykov; rovnako nedostatočný spád a plynulosť, dlhé prestávky pri cvičeniach, „strachové“ stavy vedú k pomalému vytváraniu návykov. V autoškole, v ktorej s vami, ako sa hovorí, idú hneď „do ulíc“ a ešte k tomu s fixnou predstavou, že „učiť jazdiť sa dá len jazdením“ o racionálnom, zmysluplnom výcviku nikdy nič nepočuli.

Tam, kde vás nedokážu zbaviť stavu duševného napätia – psychického zmätku prameniaceho zo stavu vašich emócií, permanentného pocitu strachu, trémy a hanby z toho, že „stále nič neviete a čo urobíte – všetko je zlé“, tak v takej autoškole stratíte kus svojho života a ešte za to i zaplatíte...V autoškole, v ktorej nie sú schopní vám zaručiť ukončenie výcviku do 40 – 50 dní - na tú zabudnite. Tam, kde máte jazdiť skôr sporadicky ako pravidelne (za zmysluplnú pravidelnosť v tomto treba považovať 3 – 4 krát v týždni, s prestávkou medzi jednotlivými cvičeniami (jazdami) nie dlhšou ako 3 dni) je stopercentný výsledok pri skúške pomerne dosť neistý!

Najúčinnejší boj proti zabúdaniu má dve formy, a to precvičovanie, opakovanie a uplatňovanie vedomostí, zručností

Namiesto úvodu

a návykov v praxi. Podľa krivky zabúdania by to malo byť v nasledujúcich hodinách – najneskôr v nasledujúci deň po poslednom cvičení (jazde). Ak by som vám to odporúčal precvičovať a opakovať na vlastnom vozidle – niekde na parkovisku - nahováral by som vás v prvom rade na porušenie zákona. Nesnažte sa to robiť už i kvôli tomu, že to má i ďalšie negatívne súvislosti.

Precvičovať a opakovať už aspoň raz nacvičované zručnosti sa však skutočne dá i doma...Pozorne čítajte ďalej.

Pri výcviku v praktickej jazde sa snažte, aby ste sa ani na chvíľu nepristihli v pozícii poslušného, pritom však doslova nesvojprávneho „plniča“ príkazov a pokynov svojho učiteľa. Ak sa tak predsa stane, zahanbite sa - je to aj ponižujúce! Aby bolo jasné – toto v žiadnom prípade nie je výzva na ignorovanie učiteľa alebo na odmietanie spolupráce s ním. Práve naopak! Je to výzva ku zvýšenej aktivite, s a m o s t a t n é m u konaniu a a k t í v n e j spolupráci s ním. Snažte sa každý jeho pokyn chápať v súvislostiach a dožadujte sa ich. Tu totiž nejde len o vonkajšiu praktickú činnosť, ale aktivitu celej vašej osobnosti, najmä myšlienkovú, ale aj citovú a vôľovú. Čím intenzívnejšia je činnosť, čím viac aktivizuje celú osobnosť, tým presnejší je odraz objektívnej skutočnosti vo vedomí, tým silnejšie sú intelektuálne alebo citové zážitky, ktoré vyvoláva, a tým je aj väčšia pravdepodobnosť ich trvalého zapamätania. Ak váš učiteľ má mať počas výcviku v jazde pripomienku (napríklad) k vášmu dávaniu znamenia o zmene smeru jazdy, tak nech je tá pripomienka radšej v zmysle: „Ešte tú smerovku nezapínajte!“, ako: „Už tá smerovka mala byť zapnutá...!“ Dúfam, že si rozumieme... Je doslova tragické si tu myslieť, že: „ak nič sám od seba neurobím – nič nepokazím“. Ak pri 10. vyučovacej hodine nedokážete bez upozornenia (napomínania) samostatne radiť prevodové stupne, ak pri 15. hodine napríklad

nebudete schopní bez väčších chýb samostatne odbočiť, pri 25. hodine
- taktiež samostatne - riešiť štandardné dopravné situácie na

Namiesto úvodu

križovatkách i mimo nich, ste na najlepšej ceste k neúspechu, v čom minimálne z jednej tretiny si ako vinu môžete pripísať sebe. Hlavne za svoj pasívny a neprípustne odovzdaný postoj k potrebám racionálneho a efektívneho výcviku.

Keď vám bude najťažšie, keď sa vám skutočne prestane dariť – urobte si „dovolenku“. Jednoducho si tri dni nenaplánujte jazdu. Hlavne však utíšte svoje emócie a začnite pozitívne myslieť. Vezmite si túto knižku a vnímavo š t u d u j t e – hlavne tento úvod. Prehodnoťte svoj postoj k praktickému výcviku a skúste (ale naozaj!) trochu „zapracovať“ sami na sebe. Vyhľadajte miesto, kde budete v tme alebo najviac v pološere úplne sami nikým a ničím nerušení, usaďte sa v pohodlnom kresle, zatvorte oči a úplne uvoľnite uzdu svojej predstavivosti. Samozrejme, nepredstavujte si hneď seba, ako suverénne jazdíte s vozidlom a s ľahkosťou riešite komplikované situácie. Vy predsa neviete, čo je to suverénna jazda vo vašom konkrétnom podaní, vy ste predsa ešte neriešili ani štandardné situácie – nemôžete si tie komplikované preto predstaviť. Môžete si však úplne zmyslovo predstaviť to, ako ste na prvej jazde nesprávne krútili volantom a ako sa správne krútiť má, ako vám tá radiaca páka pri radení „dvojky“ stále „skákala“ do „štvorky“ a ako vám to inštruktor dva razy správne demonštroval – a ono to nakoniec išlo ...

Ak sa naučíte svoju predstavivosť ovládať tým, že budete budovať vieru vo vlastné schopnosti, dokážete skutočne čokoľvek. Predstavivosť sa vám nepodarí ovládnuť násilím, a preto ak budete trénovať silnú vôľu, nepokoríte ju tým. Zapamätajte si, že obrazotvornosť môžete iba viesť, usmerňovať. Ak sa ju pokúsite ovládnuť silou, zlyháte. V opačnom prípade dokážete i to, o čom ste sa domnievali, že je to pre vás nedostupné. Najskôr však uverte, že nič také, čo by bolo možné označiť za „nemožné“ – neexistuje!